

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертацію

ФЕДОРОВОЇ Євгенії Володимирівни

**«ВИДОВИЩНА ЗАЧІСКА В СУЧАСНІЙ ІНДУСТРІЇ МОДИ: ІСТОРІЯ,
СПЕЦИФІКА, ДИЗАЙН-ТЕХНОЛОГІЇ»,**

**представлену на здобуття наукового ступеня
кандидата мистецтвознавства за спеціальністю**

17.00.07 – дизайн

Дисертаційне дослідження Євгенії Володимирівни Федорової присвячено комплексному аналізу формування видовищної зачіски в сучасній індустрії моди та новому осмисленню її як витвору перукарського мистецтва. Зачіска як культурно-історичне, мистецьке явище, що пройшло певний еволюційний шлях, а нині реалізується у системі заходів сучасної індустрії моди, створює підґрунтя для її осмислення як наукової одиниці та окремої категорії у вивчення історії моди, історії мистецтва, історії дизайну. Сучасна гуманітарна наука постала перед проблемою вивчення зачіски як такої, що є певним інтерпретативним засобом культури та видовищної зачіски як одним із актуальних продуктів перукарського мистецтва. Дослідження Федорової Є.В. є взірцем рішення естетичних, мистецьких проблем мистецтва зачіски в межах постмодерної культури в системі моди та дизайну.

Вагому роль відіграє видовищна зачіска в розумінні її ролі та місця в суспільстві як показника культури, а також як надбання перукарського мистецтва. Практична значимість запропонованого дисертаційного дослідження не викликає сумніву. Авторкою переконливо доведено, що актуальність, об'єкт та предмет дисертаційного дослідження, зазначена мета є певним шляхом здійснення інтерпретації видовищної зачіски в контексті дизайну.

В першому розділі дисертації «Видовищна зачіска в сучасній індустрії моди як наукова проблема» проаналізовано основні теоретичні підходи до осмислення феномену зачіски. Дисертантка ретельно аналізує праці мислителів різних епох, філософських та мистецтвознавчих шкіл, аналізує праці таких дослідників, як Барбара Кокс, Керолін Селлі Джонс, Девід та Керолайн Стаффорд, Шарлотта Філл, Р.Раугула, Н.Дятлова, В.Корнеєв, І. Оболенська, С. Шевелюк, Л. Сургай, А.Дяченко, С. Лубянської та ін.

Євгенія Володимирівна на с. 40 підводить підсумок, що в переважній більшості видовищну зачіску розглядали в контексті історії розвитку перукарського мистецтва, що занадто звужує уявлення про неї як про явище перукарського мистецтва, моди, дизайну.

У першому розділі, підрозділі 1.1. «Джерельна база дослідження» проаналізовано походження видовищної зачіски, зумовлене об'єктивними соціальними та історичними причинами. Базу дослідження складають зразки видовищної зачіски, яка формувалася впродовж тисячоліть, змінюючись відповідно до соціально-політичних та економічних запитів в суспільстві, а також промислово-технічних та технологічних чинників, які впливали на перукарську справу (с.35). Дисертантка доводить потребу у розширенні бази дослідження шляхом її осмислення для визначення ролі, місця та значення видовищної зачіски як явища культури, мистецтва, дизайну, індустрії моди. Євгенія Володимирівна зазначає, що видовищну зачіску варто розглядали в контексті історії повноцінною частиною загальної моди, а в сучасних умовах – і дизайну.

У другому розділі «Теоретико-методологічні засади дослідження, понятійно-термінологічний апарат», існування різних методологічних підходів щодо вивчення видовищної зачіски дозволило дисертантці розділити дане явище на складові, визначити як творчу, виробничу так і комунікативну сферу та зумовило вибір принципів дослідження видовищної зачіски в контексті мистецтвознавства, у формуванні художнього образу в

художній та матеріальній культурі як складного й динамічного явища мистецької реальності.

Досить важливим є інтерпретація авторкою поняття видовищної зачіски як матеріального об'єкта (с. 63-65), який здатен бути видовищним за своєю суттю, незважаючи на те, чи був він задокументований і чи знайшлася для його споглядання глядацька аудиторія. Говорячи про видовищну зачіску стає можливим ототожнювати її з твором мистецтва, адже твір мистецтва не перестає ним бути, якщо останній самостійно знаходиться у приміщенні (с.63). Також на с.45 авторка визначає розуміння поняття перукарського мистецтва як виду діяльності, що відображає високий ступінь умінь та майстерності у перукарській справі з урахуванням всіх існуючих технологій, включаючи останні модні тенденції та професійне вміння їх застосовувати для якісного досягнення бажаного результату. У свою чергу, видовищну зачіску вбачає як вид зачіски складної форми, що має декоративне оздоблення та аксесуари, виконання якої вимагає проектування, практичної реалізації шляхом значних часових затрат, участі майстрів високої кваліфікації (С.68).

У третьому розділі «Видовищна зачіска як історичне явище» дисертантка обрала підхід традиційно-хронологічних експлікацій, де описується формування та розвиток видовищної зачіски: видовищна зачіска в процесі розвитку перукарського мистецтва; формування й становлення видовищної зачіски в античних і середньовічних формаціях: Єгипт, Греція, Рим, Візантія; видовищна зачіска в Європі (XVII-XVIII ст.); європейська видовищна зачіска в умовах індустріалізації (XIX ст.); модні тенденції та формально-конструктивні рішення сучасної видовищної зачіски (XX-XXI ст.). Поданий матеріал виглядав би інколи суто описовим, якщо б не авторський мистецтвознавчий аналіз та культурологічні узагальнення, що дозволяє позбутися суто описової фактологічної характеристики. В роботі присутній вдалий аналіз еволюції видовищної зачіски як витвору перукарського мистецтва. Авторка надає змістовну реконструкцію

технологій та модифікаційних інструментів, які використовувались елітними шарами суспільства при формування видовищної зачіски. Євгенія Володимирівна з'ясовує змістовно-буттєві імперативи творчості в мистецтві зачіски.

Ціннісним концептом роботи є четвертий розділ «Видовищна зачіска як продукт дизайну, імідж-технологій та індустрії моди», в якому розглянуто роль видовищної зачіски в іміджблдингу сучасної людини та дизайнерські техніки та матеріали імідж-технології в моделюванні видовищної зачіски. Введено до наукового обігу імена дизайнерів та їх роботи: Крістофа Гайє, Енн Век, Анни Чепмен, Петро Майрудхіо, Рау ван Дейдена, П'єра Сент-Севера, Роберта Масцива, Ванесси Девіс та ін..

В третьому розділі на с. 157-166 представлено опис та патент на виготовлення видовищної зачіски, розробленої авторкою, а саме, впровадження динаміки в зачіски відносно моделі, що демонструє новий метод моделювання видовищної зачіски, який досягається за рахунок впровадження механічних рухомих елементів. Головною особливістю такої конструкції є те, що після фіксації їх у зачіску, частини зачіски стають рухомими.

Новизну даної інновації підтверджує патент Державної служби інтелектуальної власності України «Пристрій для моделюванні зачіски з рухомим елементом» № 101546 від 25.09.2015 року та «Спосіб моделювання зачіски з рухомим елементом» №105464 від 25.03.2016 року відповідно до Закону України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі».

Також, досить цікавим є інтерпретація Євгенією Володимирівною сучасного рівня презентації перукарського мистецтва – це періодичні масові свята, що включають урочистий показ досягнень у перукарському мистецтві, а саме фестивалі, на яких відбувається презентація модних трендових напрямків у перукарському мистецтві, що в свою чергу виконує важливу роль у модній індустрії.

Як позитивне надбання варто відзначити прагнення дисертантки щодо уточнення категорій та понять, важливих для наукового розгляду даної проблематики, з'ясування процесу формування та еволюції видовищної зачіски, формулювання концепції імовірних шляхів її розвитку, конкретизації різних аспектів практичної, зокрема, дизайнерської діяльності, щодо даного типу зачіски на тлі сучасних запитів індустрії моди.

Висновки дисертації чітко узагальнюють результати проведеного дослідження відповідно до поставлених завдань. Наукове дослідження Федорової Євгенії Володимирівни є самостійно виконаною, ґрунтовною, завершеною мистецтвознавчою працею, яка здійснена практикуючим дизайнером, і в цьому я вбачаю позитивні тенденції сучасного українського мистецтвознавства.

Крім позитивних рис дисертаційного дослідження Є.В. Федорової, також потрібно вказати на деякі недоліки.

- При певній структурованості роботи, у ній подекуди бракує «чіткої лінії». Деякі розділи роботи (наприклад, третій) перенасичені фактажем, деякі (як четвертий, підрозділ третій) – побудуваннями пояснень.
- У розділі, присвяченому історії видовищної зачіски, період передісторії її виникнення виходить далеко за межі хронологічних рамок, зазначених у дослідженні як «сучасна».
- Провідна ідея розгляду видовищної зачіски як такої інколи губиться у системі різноманітних теоретичних побудовань.
- Хоча науковий «жанр» дисертаційного дослідження і дозволяє певну «відстороненість» викладу, у роботі, на наш погляд, також дещо бракує наголосів щодо особистої позиції автора стосовно певних викладених у тексті ідей.

Окрім того, у дисертації подекуди зустрічаються технічні огріхи типу описок, а також дещо невдалі побудування речень.

Слід зазначити, що виокремлені зауваження не стосуються засад дисертації і суттєвим чином не позначаються на загальній оцінці роботи. Текст автореферату відображає основні положення й найважливіші наукові висновки, які винесені на захист, відповідає змісту дисертаційного дослідження. Дисертація написана на високому теоретичному рівні, визначається продуманою структурою, якісним мовностилістичним викладом матеріалу. Основні ідеї та висновки дисертації достатньо повно висвітлені в опублікованих працях автора. Робота Федорової Є.В. належним чином є апробованою на українських, міжнародних наукових та науково-практичних конференціях.

Спираючись на вищезазначене, з урахуванням наукової новизни обстоюваних у роботі наукових положень, теоретичної та практичної значущості досягнутих у ній результатів, можна стверджувати, що робота Євгенії Володимирівни Федорової є самостійним, обґрунтованим дослідженням, що розширює методологічну базу дослідження місця і ролі видовищної зачіски у творчому секторі індустрії моди.

Дисертаційна робота «Видовищна зачіска в сучасній індустрії моди: історія, специфіка, дизайн-технології» відповідає чинним вимогам до зазначеної спеціальності, а її авторка Федорова Євгенія Володимирівна, заслуговує присудження наукового ступеня кандидата мистецтвознавства за спеціальністю 17.00.07 – дизайн.

Офіційний опонент

Кандидат мистецтвознавства, старший науковий співробітник, доцент,
Київського національного університету

культури і мистецтв,

доцент кафедри дизайну і технологій

 О.М. Шандренко

